

РИБАЛКА В.

ДОНЕЦЬКИЙ ЕПІЗОД У ВИКЛАДАЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ОЛЕКСАНДРА МИКОЛАЙОВИЧА ДИННИКА АБО ДО ПИТАННЯ ПРО НАУКОВУКОРЕКТНІСТЬ ПРИ ВІДНЕСЕННІ ВЧЕНИХ ДО ТОГО ЧИ ІНШОГО ВУЗУ

Задум цієї статті, його джерельна база в першу чергу є результатом бібліофільських зацікавлень автора.

В 2003 році Дніпропетровським національним університетом було видане доволі солідне довідкове видання “Професори Дніпропетровського національного університету 1918 - 2003” [4]. Безперечно, видання потрібне та своєчасне. Тим більше, що в цьому питанні провідний науковий заклад регіону вже відстав, наприклад, від того ж Гірничого університету. Там аналогічний довідник з’явився на рік раніше. [3]

Однак при всій своїй вагомості довідник має й певні вади. Зокрема подібне твердження прекрасно ілюструє біографія Олександра Миколайовича Динника (1876 - 1950) видатного вченого в галузі механіки, академіка АН УРСР та СРСР. При дослідженні наукової діяльності цього вченого, зокрема при віднесенні його діяльності та науково-педагогічного доробку до того чи іншого вузу спостерігаємо певну плутанину. По великому рахунку ця плутанина - породження суперечок аналогічних суперечкам семи давньогрецьких міст щодо батьківщини Гомера

В Радянській енциклопедії історії України довоєнний життєвий і науково-викладацький шлях Динника відносять

просто до трьох міст: Києва, Новочеркаська, Дніпропетровська, причому навіть без вказівки на конкретні вузи [5, с. 23]. У Великій Радянській енциклопедії Динник лише професор Дніпропетровських Гірничого та Металургійного інститутів [1, с. 280]. В книзі Н.Ф. Ісаєнка “Днепропетровский металлургический”, присвяченій історії металургійного інституту основна діяльність та здобутки відомого вченого пов’язано з гірничим, а, здебільшого, металургійного інституту [2, с. 150 - 151]. Довідник Дніпропетровського гірничого університету ще більш категоричний – перебування і робота Динника в Катеринославі – Дніпропетровські в 1913 – 1941 рр. відносяться лише до Гірничого університету [3, с. 28]. Щоправда, аналогічна стаття в довіднику ДНУ набагато коректніша. В ній зазначається, що Олександр Миколайович Динник працював в Дніпропетровському державному університеті (очолював кафедру), в Гірничому, а також в Металургійному інститутах [4, с. 76].

В той же час з поля зору укладачів довідкових статей випав ще один маленький штришок з біографії О. Динника.

В моїй бібліотеці знаходиться 1 – ий том «Трудов Донецкого техникума им. Артема» за 1925 рік. Книга ця взагалі цікава для історика науки та освіти, особливо 20 – х

років ХХ ст. оскільки є не лише збіркою наукових праць, але й подає найширший інформаційно – статистичний огляд діяльності навчального закладу від господарсько – технічного оснащення до науково–викладацької діяльності.

Так от, серед викладачів, що працювали в технікумі протягом 1923 – 24 навчального року названий і Олександр Динник. Причому в першому семестрі постійно, а в другому в режимі відряджень.[6, с. 10] В подальшому Олександр Миколайович в технікумі вже не працює. Незважаючи на малу тривалість перебування в Донецьку до своєї роботи він підходив досить відповідально і займався не лише викладацькою, а й науковою роботою. Про це зокрема свідчить поява у вищезгаданому збірнику його статті «Критическая сила и критическая скорость» [6, с. 25 - 33]. Про усвідомлення вкладу Динника в розбудові технікуму вже його сучасниками свідчить і така цитата з вищевказаних “Трудов”: “Имена профессоров Шевлякова Л.Д., Динника А.Н., Гембицкого С.С. и Чернышева Б.И. вполне заслуживают того, чтобы занять наиболее почетное место в списке первых строителей Донецкого Техникума” [6, с 11].

По великому рахунку вищенаведені факти це лише окремий випадок у житті видатного вченого, обійдений, швидше за все з незалежних причин суто технічного характеру через брак літератури, увагою укладачів відповідних довідників.

Проте цей “донецький” епізод піднімає й більш широкі проблеми. Зокрема про відсутність чітких критеріїв, за якими можна відносити науково–викладацький склад до того чи іншого вузу та про певну коректність при укладанні подібних довідкових видань. А звідси й своєрідна суперечка, подібна суперечці семи давньогрецьких міст. ...

Використані джерела та література

1. Большая советская энциклопедия 3 издание т. 8 – М.: «Советская энциклопедия», 1972.
2. Ісаєнко Н.Ф. Днепропетровский металлургический. – К.: “Вища школа”, 1974.
3. Національний гірничий університет. Професори. – Дніпропетровськ: НГА України, 2002.
4. Професори Дніпропетровського національного університету: Біографічний довідник\ Голова редколегії проф. М.В. Поляков - Дніпропетровськ: Вид – во Дніпропетр. ун – ту, 2003.
5. Радянська енциклопедія історії України т. 2, - К.: Головна редакція Української радянської енциклопедії, 1970.
6. Труды Донецкого Техникума им. Тов. Артема в Сталине Том 1. – Сталино: Типография Донецкого Техникума им. тов. Артема, 1925.